

Uudenmaan ympäristökeskus
PL 36
00521 Helsinki

**PÄÄKAUPUNKISEUDUN RAKENNUSJÄTE OY:N ÄMMÄSSUON RAKENNUSJÄTEEN
KÄSITTELYLAITOS -YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMA
992401W1
LAUSUNTO YVA-OHJELMASTA**

Pyydettyinä lausuntoina kyseisen YVA- ohjelman johdosta Kolmperän Asukasyhdistys ry ja Nuuksion Omakotiyhdistys ry lausuvat yhteisesti seuraavaa:

Johdanto

Maantieteellisesti Nuuksion järviylänkö jatkuu kauas Turuntien eteläpuolelle ja alue oli kokonaisuutena Espoon suurin koskemattoman luonnon ja kulttuurimaiseman yhdistelmä. Se olisi pitänyt säilyttää nykyiselle ja tuleville sukupolville virkistysalueeksi ja perinteisten maaseutuelinkeinojen tarpeita varten. Espoon päättäjien ratkaisu uhrata nämä Turuntien eteläpuoliset alueet ensin YTV:n kaatopaikkatoimintaa varten ja myöhemmin muunlaista kaatopaikka- ja siihen kuuluvaa liitännäistoimintaa varten oli lyhytnäköinen ja barbaarinen. Nykyisillä kaatopaikoilla ja louhosalueilla neitseellinen maisema on raiskattu ja hävitetty. Ympäristöä rasittavien YTV:n ja Espoon Ison Ämmässuon ja Kulmakorven kaatopaikkojen lisäksi alueelle suunnitellaan jatkuvasti uutta ympäristöä rasittavaa toimintaa. Piittaamatta pohjavesiin, pintavesiin ja Dämmanin vedenottamoon kohdistuvista riskeistä, ympäristön pilaamisesta yleensä ja asukkaiden kärsimyksistä Espoo jatkaa alueen turmelemista.

Pääkaupunkiseudun rakennusjäte Oy:n rakekennusjätteen käsittelylaitosta koskevan YVA:n ohjausryhmän kokouksessa 6.4.2000 asukasyhdistysten taholta tuotiin esille, että

- **kaatopaikkoja tarvitaan ja, että jätteen lajittelua, käyttöä ja kierrätystä pitäisi kehittää,**
- **jokainen kaatopaikka rasittaa ympäristöään,**
- **Nuuksion alue ei ole sopiva alue kaatopaikkoja varten eikä kaatopaikkojen liitännäisteollisuutta varten,**
- **Ämmässuon alue luonnonolojensa vuoksi on erityisen sopimaton kaatopaikkatoimintaa varten,**
- **Kolmperän Asukasyhdistys, Nuuksion omakotiyhdistys sekä yksityiset henkilöt olivat v. 1983 asiallisin perustein vastustaneet kaatopaikkatoiminnan sijoittamista Ämmässuon alueelle ja, että silloin esitetyt perusteet ovat tänäkin päivänä paikkansapitäviä ja silloin esitetyt huolet ovat vieläkin yhtä aiheellisia,**

- silloinen Vesi- ja ympäristöhallitus oli lausunnossaan tuonut esille mm. vesistöihin liittyvät riskitekijät ja esittänyt muiden sijoitusvaihtoehtojen tutkimista,
- alueen asukkaat edelleen ovat huolestuneita Ämmässuon alueella sijaitsevien kaatopaikkojen ympäristövaikutuksista, yhä kasvavasta kaatopaikkatoiminnasta sekä suunnitelmista rakentaa uutta kaatopaikkojen liitännäistoimintaa.

Ottaen huomioon, että Ämmässuon alue on sopimaton kaatopaikkatoimintaa varten, asukasyhdistykset vastustavat kaatopaikkojen olemassaoloa, laajentamista sekä liitännäistoimintojen perustamista nimenomaan Ämmässuolle ja sen lähialueelle.

HUOMAUTUKSIA RAKENNUSJÄTTEIDEN KÄSITTELYLAITOSTA KOSKEVASTA YVA-OHJELMASTA

Sijaintikartta sivulla ix on puutteellinen, eikä se anna asiallista kuvaa Ämmässuon/Kulmakorven alueen nykytilanteesta, eikä kuvaa jo suunnitteilla olevia hankkeita, joiden YVA-menettely on aloitettu. Sijaintikarttaan pitäisi lisätä Espoon kaupungin maanlajitysalueet nykyisessä mitassaan, YTV:n Ämmässuon kaatopaikan laajennushankkeet (itse kaatopaikan laajennus, pilaantuneiden maiden varastokenttä, saastuneiden maiden käsittelykenttä, jätteiden vastaanottoterminaali, pienjäteasema), pääkaupunkiseudun energialaitosten tuhkien läjityshankkeet, Jersanmäen/Lemminkäisen kivenmurskaamo ja suunniteltu karting-rata.

1. YVA-MENETTELY

Sivu 4 kuvaus arviointimenettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestämisestä. Tämän kohdan loppuosa pitää kirjoittaa siten, että se noudattaa YVA-lain 12§.

3.1 Tausta ja tarkoitus

Syntyvän rakennusjätteen määrä

3. rivi: 0,2 tonnia p.o. 0,2 miljoonaa tonnia.

3.3. Hankkeen eteneminen ja aikataulu

Sivulla 11 olevasta kaaviosta käy ilmi (ks. myös s. 20 Poikkeusluvut), että laitoksen rakennusvaihe on suunniteltu alkavaksi syksyllä 2000, ennen YVA-menettelyn päättymistä ja ristiriidassa YVA-lain 7§ kanssa. Mainitun pykälän mukaan ”Hankkeen ympäristövaikutukset on selvitettävä tämän lain mukaisesti arviointimenettelyssä ennen kuin hankkeen toteuttamiseksi ryhdytään ympäristönvaikutusten kannalta olennaisiin toimiin”. Vaadimme, että YVA-lain 7§ määräyksiä noudatetaan.

3.6. Käsittelyprosessi, rakenteet ja laitteet

S. 14: Valumavesistä (hulevesistä) sanotaan, että ne ”johdetaan hallitusti viranomaisen hyväksymällä tavalla”. Ohjausryhmän kokouksessa asukkaiden edustajat totesivat, että hulevesien käsittelyä koskeva teksti on epämääräinen. Tähän aiheeseen palataan kohdan 3.8. yhteydessä.

S. 14: Puhutaan lastien purkamisesta vastaanottohallissa. Arviointiohjelmassa puhutaan yleensä vastaanotokatoksesta (s.14. 1. kpl, liite I). Koska vastaanottoaikan rakenteella on merkitystä pölypäästöjen ja melun kannalta toivomme, että tulevassa arviointiselostuksessa vastaanottoaikan rakennetyyppi on selkeästi selostettu.

3.7. Toiminta-aika

Laitoksen päivittäiseksi toiminta-ajaksi on ehdotettu viitenä päivänä viikossa 14 tuntia kello 7 ja 21 välillä. Muistutamme Kolmperän asutuksen läheisyydestä ja Espoon kaupungin meluavan työn järjestyssäännöstä, joka rajaa meluavan työn kello 7 ja 18 välille. Lisäksi on muistettava, että suunniteltu laitos rajautuu virkistysalueeseen.

3.8 Jätevesien ja valumavesien käsittely

Riippumatta siitä minne laitos sijoittuu koko laitosalue on pinnoitettava nesteenerpitäväksi ja viemäritävä siten, että valumavedet (hulevedet) johdetaan tasausaltaan kautta puhdistettavaksi. Koneiden työskentelyalueelle on rakennettava öljynerotuskaivo kuten YVA-ohjelmassa on esitetty.

Rakennusjäte on osittain hyvin pölyistä ja pölyn ainesisältö vaihtelee eri syistä. Varsinkin kuormien purkualue, vastaanotettujen jätteiden mahdolliset välivarastoalueet sekä lopputuotteiden lastausalue ovat pölyisiä. Pölyssä on puuperäisten orgaanisten aineiden lisäksi tuntemattomia ja vaihtelevia määriä liima-, hartsi- ja muuta pölyä, kivi- ja muuta epäorgaanista pölyä sekä liukenevia aineita. Valumavesien mahdolliset vesistövaikutukset ovat siksi vaikeasti arvioitavissa. Riippumatta siitä, missä laitos sijaitsee ja varsinkin, jos se sijoitetaan Dämmanin vedenottamon valuma-alueelle on tärkeää, että ympäristönsuojelulain 4§ mainittujen yleisten periaatteiden mukaisesti valumavedet johdetaan tasausaltaan kautta viemäriin ja edelleen Suomenojan puhdistamoon.

3.11. Toiminnassa syntyvien jätteiden käsittely

Tekstissä sanotaan, että toiminnanharjoittaja huolehtii alueen siisteydestä ja siitä, ettei toiminnasta aiheudu ympäristön roskaantumista. Periaate on tietenkin oikea riippumatta siitä minne käsittelylaitos sijoitetaan. Kokemukset YTV:n kaatopaikalta eivät rohkaise. Rakennusjätteitä kuljettavista kuorma-autoista leviää usein häiritsevässä määrin kevyitä rakennusjätteitä tieden varsille. YTV:n kaatopaikalle tulevien kuljetusten aiheuttama roskaaminen ei ole vuosien varrella vähentynyt. YTV on Pääkaupunkiseudun rakennusjäte Oy:n huomattava osakkeenomistaja, eikä ole odotettavissa, että tilanne olennaisesti paranisi.

4. SUUNNITTELUALUE

4.1. Alueen kuvaus

Toiminnalle varattu tontti on tasoitettu louhimalla kalliota ja rakennustyöt näin ollen aloitettu. Alkuperäinen maisema ja siihen kuuluva kasvillisuus ja eläimistö on kokonaan hävitetty. Tekstissä ei ilmoiteta millä luvalla on louhittu.

Muistutamme ympäristövaikutusten arviointimenettelystä säädetystä laista no. 468/1994, muutos 267/1999:

7§ Hankkeen ympäristövaikutukset on selvitettävä tämän lain mukaisesti arviointimenettelyssä ennen kuin hankkeen toteuttamiseksi ryhdytään ympäristövaikutusten kannalta olennaisiin toimiin.

13§ Viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai tehdä siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviraomaisen siitä antaman lausunnon.

4.2. Nykyinen kaavatilanne

Tekstissä kerrotaan Kirkkonummen yleiskaavaa selostettaessa, että ”Kolmperän järven ympäröivät alueet ovat maa- ja metsätalouskäyttöön varattuja alueita.” Ilmaisu on harhaanjohtava. Ainoastaan järven kapea eteläinen poukama on M- tai MM – aluetta.

S. 20: Viitataan Espoon kaupungin hyväksymään alueen asemakaavaehdotukseen. Olisi ollut asiallista liittää asemakaavaehdotus ohjelman liiteeksi.

S. 20: Kerrotaan edelleen, että Pääkaupunkiseudun rakennusjäte Oy on jättänyt Espoon kaupungille poikkeamispäätöshakemuksen 12.4.2000. Olisi pitänyt mainita minkätyyppisestä poikkeamispäätöshakemuksesta on kysymys. Oletettavasti on kysymys rakentamista koskevasta poikkeusluvasta.

Muistutamme, että rakennusvaihe on suunniteltu alkavaksi syksyllä 2000, siis ennen kuin YVA-selostus on valmistunut. Menettely ei ole ympäristövaikutusten arviointimenettelystä säädetyn lain no. 468/1994, muutos 267/1999, 13§ mukainen. 13§ sanotaan, että ”Viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai tehdä siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviraomaisen siitä antaman lausunnon.”

6. TARKASTELTAVAT VAIHTOEHDOT

6.1. Sijoituspaikeen valinta

Ainoa ohjelmassa esille tuotu vaihtoehto on Ämmäsuontien ja Ämmäsuonkujan rajaama kulmatontti. Mielestämme sijaintivaihtoehtoja olisi pitänyt olla useampi. Nyt on tarjolla vain kohdassa 6.3. selostettu nollavaihtoehto ja Ämmäsuontien vaihtoehto, johon hankkeesta vastaava on päätenyt.

6.2. Hankevaihtoehdot

S. 24: Otikko on hieman harhaanjohtaja. On itse asiassa kysymys kahdesta teknisestä vaihtoehdosta, joihin ei voida vielä ottaa kantaa, koska ne kuvataan vasta tulevassa YVA-selostuksessa.

8. VAIKUTUSALUEEN RAJAUS

S. 27: Vaikutusalueen rajausta on vaikeasti arvioitavissa. Tätä asiaa koskeva teksti on asiallisesti kirjoitettu ja kuvaa hyvin epävarmuustekijät. Sijaintikarttaa koskevat huomautukset pätevät myös kuvaan 8/1.

Hankkeelle suunniteltu alue on lähellä Kolmperän pientaloaluetta. Lähimmän tontin reunaan on n. 600 metriä. Alustavien arvioiden perusteella välittömien ympäristövaikutusten arvioidaan ulottuvan kahden kilometrin etäisyydelle laitoksesta (s. 27). Tämän mukaan ympäristövaikutukset ulottuvat Kolmperän asuinalueelle.

9. ARVIOITAVAT YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

9.1. Arvio merkittävimmistä ympäristövaikutuksista

Sivulla 29 on esitetty arvio hankkeen merkittävimmistä vaikutuksista ihmiseen ja luonnonympäristöön sekä rakennettuun ympäristöön. Vaikutusten tulkinta on ristiriitainen. Totta kai pöly, melu, pinta- ja pohjavesien saastuminen, luonnontuotteiden myrkyttyminen ja virkistysalueiden katoaminen vaikuttavat haitallisesti ihmisen terveyteen - ihmisen fyysiseen ja psyykkiseen kuntoon. Vaikka k.o. arvion mukaan terveysvaikutukset on merkitty vain poikkeuksellisiksi, mikään ei takaa tuhoutuneen ympäristön palautumista ennalleen, ei ainakaan niin kauan kun luontoa tuhoava toiminta alueella jatkuu. Terveysvaikutusten arvioinnin perustana käytettävän luotettavan vertailuaineiston löytäminen saattaa olla vaikeaa, sillä Ämmäsuon mittasuhteet ja arvaamattomat riskitekijät omaavia riittävän kauan toimineita kaatopaikkoja ei taida juuri olla. Kenties Ämmäsuonkin pysyvämät terveysriskit paljastuvat vasta seuraaville sukupolville.

Käytetyn kaavion arviot ovat tietenkin ylimalkaisia ja karkeita. 0-vaihtoehdon vaikutukset pinta- ja pohjavesiin jäävät mitä todennäköisimmin pienemmiksi kuin suunnitellussa vaihtoehdossa. Arviossa ei oteta huomioon, että ehdotetun hankkeen sijaintipaikalla maisema on hankkeen vuoksi täysin muuttunut ja sijaintipaikan kasvillisuus ja eläimistö on täysin tuhattu. Sen sijaan vaikutukset ympäröivään alueen eliöstöön ovat vaikeasti arvioitavissa. Mahdolliset vaikutukset ovat kuitenkin negatiivisia ja ilmenevät vasta pitkän ajan kuluttua aluetta koskevien seurantatutkimusten perusteella.

9.4.2. Viihtyvyyys ja elämänlaatu

S. 31: Suunnitellun käsittelylaitoksen sijaintipaikan läheisyyteen on jo sijoitettu lähiasukkaiden kannalta kestävä määrä erilaisia ympäristöä haittaavia ja elinympäristön laatua heikentäviä jätehuoltotoimintoja. Lähialueen asukkaat ovat osittain toisen tai kolmannen polven kolmperäläisiä, jotka ovat voineet nauttia luonnon rauhasta, laajojen samoilualueiden ja hiihtomaastojen läheisyydestä sekä hyvistä marjastus- ja sienestysmaista. Toiset ovat ennen alueen tuhoamista muuttaneet sinne edellä mainituista syistä. Lähialueen ihmiset ovat joutuneet huomaamaan miten poliittisten päättäjien lupaukset ovat osoittautuneet tyhjiksi. YTV:n kaatopaikka on jatkuvasti laajentunut ja liitännäistoimintoja on toteutettu. Liitännäistoimintoja suunnitellaan yhä lisää. Espoon kaupunki on toiminnallaan osoittanut, että yleiskaavan virkistysaluemerkintä on pelkkää silmänlumetta. Jo nyt Ämmässuon/Kulmakorven kaatopaikkakompleksi lienee ainakin Pohjoismaiden suurin. Viihtyvyyys alueella on laskenut, tonttien arvot ovat laskeneet ja asukkaiden ahdistus kasvaa.

9.4.3. Luonnon virkistyskäyttö

S. 32: Kaatopaikkakompleksi on vienyt sekä lähiseudun että kaukaisempien alueiden asukkailta yli 350 hehtaaria virkistysaluetta ja huomattavasti laajemman alueen virkistysarvo on laskenut haju- ja meluhaittojen takia.

9.5.2. Kasvillisuus ja eläimistö

S. 32-33: On erittäin tärkeää, että oletettujen välittömien vaikutusten alueella eliöstöselvitykset tehdään luotettavasti ja riittävän kattavasti.

9.5.3. Pohjavedet ja pintavedet

S. 33: Tekstissä ilmoitetaan, että laitoskiinteistöllä on kaksi pohjaveden tarkkailuputkea. On erittäin tärkeää, että pohjavesiputkia ei rikota. Espoon kaupungin maankaatopaikoilla on pohjavesiputkia valitettavasti rikottu joko siitä syystä, että näytteenottosarjojen vertailukelpoisuus katoaisi tai työnjohdon heikkoudesta johtuen.

Vähäiset varsinaiset jätevedet on tarkoitus johtaa jätevesiviemäriin, joten ne eivät vaikuta pohja- eikä pintavesiin. Ratkaisu on hyvä riippumatta sijaintipaikasta.

Pintavesien kohdalla valumavedet (hulevedet) huolestuttavat. Viittaamme kohdasta 3.8. esitettyihin huomautuksiin.

14. EHDOTUS SEURANTAOHJELMAKSI

S. 41: Korostamme, että luotettava ympäristövaikutusten seuranta esitettyjen periaatteiden mukaisesti on välttämätön. Nykyiset seurantaohjelmat esim. Ämmässuon/Kulmakorven alueella ja kaatopaikkojen vaikutusalueella eivät tuota riittävän luotettavaa tietoa kattavan ympäristövaikutusten arviointia varten.

Muita huomautuksia

Lähdeluettelossa mainitut raportit ja selvitykset ovat osittain laadultaan heikkoja, eikä niitä pidä kritiikittömästi käyttää YVA-selostuksen todellista tilannetta kuvaavina. Espoon kaupungin itse itselleen laatima Ämmässuon ja Kulmakorven läjitysalueiden YVA-selostus (1999) on jo aikaisemmin todettu huolimattomasti laadituksi ja puutteelliseksi. Tällaisilla taustatiedoilla vaihtoehtojen vertailusta ei voida laatia luotettavaa YVA-selostusta.

Vaadimme, että

- **YVA-ohjelman sijoituspaikkavaihtoehdot on harkittava uudelleen ja muita teknisiä vaihtoehtoja on otettava käsiteltäviksi.**
- **YVA-ohjelman on oltava hengeltään kriittinen ja objektiivinen, eri vaihtoehtoja tarkasteleva eikä manipuloiva ja käytännössä valmiita ratkaisuja puolustelevalta.**
- **YVA-ohjelman ja YVA-selostuksen liitekartat on oltava oikein ja asianmukaisesti piirretyt.**
- **hankkeen ympäristövaikutukset on selvitettävä ennen kuin hankkeen toteuttamiseksi ryhdytään ympäristövaikutusten kannalta oleellisiin toimiin (no. 468/1994, muutos 267/1999, YVA-laki, 7§).**
- **viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai tehdä siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon (no. 468/1994, muutos 267/1999, YVA-laki, 13 §).**
- **varovaisuusperiaatetta on noudatettava YVA-selostuksessa ja päätöksenteossa.**

Espoossa 15.6.2000

Kolmperän Asukasyhdistys ry

Nuuksion Omakotiyhdistys ry

Arja Alho pj

Tuula Jaakkola pj

Espoo

Espoo

Tiedoksi:

European Commission, DG Environment
Attn: Salla Saastamoinen, Rue de la Loi 200, B-1049 Bruxelles, Belgium

Ympäristöministeriö, PL 380, 00131 Helsinki

Espoon kaupungin ympäristökeskus, PL 20, 02771 Espoo

Espoon kaupungin ympäristölautakunta, PL 20, 02771 Espoo

Espoon kaupunginhallitus, PL 20, 02771 Espoo

Kirkkonummen kunta, Ympäristö ja valvonta, Asematie 3 B, 02400 Kirkkonummi

Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta (YTV), Jätehuoltolaitos, PL 521, 00521 Helsinki